

Szerkesztősegi iroda:
Nagybeeskerek,
Zapolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal.
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 189. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodákban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Szerda, aug. 19.

Szent István napján.

Nagybeeskerek, aug. 19.

Több mint kilencszáz esztendeje ünnepeleljük az államalapító szent király emlékét és ugyanannyi idő óta állami életet élünk. És úgy élünk ma is, ahogyan a szent jobb kéz megszerzett bennünket.

Ezt a mai magyar földet mindig lakták népek. Itt vonult végig a kelták, a longobardok, a markomannok, majd a szláv törzsek történelme és emlékü e lenyészett az idők forгатagában, mint gyenge láb nyoma a poros országuton. Ide terjesztették ki határait az akkori nagyhatalmak s helyként futja el innen őket a népvándorlás szele. Itt tört össze Attila hun birodalma. Itt küzdöttek az avarok négyszáz esztendeig és elenyésztek.

A honfoglaló Árpád által letelepített harcos törzsekből I. István király végre szervezte a magyar nemzeti államot. És ez az alkotás minden idők viharának ellentállt.

Azóta átalakult az egész Európa. Államok születtek és nemzetek veszték el. A magyar állam az egyetlen egész Európában, mely lényegében ugyanaz maradt, aminek Szent István teremtette. Az országhatárok ugyanazok. Megmaradt a monarchikus rendszer. Megmaradtak a püspökségek, a vármegyék, az udvari főméltóságok. És megmaradtak a hagyományok.

Minden népnek küldetése van, csak hogy nem egyforma. Hivatás nélkül egyetlen ázalag se jön létre, létezése nyílt, csak céljai rejtettek. A magyarság az volt az európai népek életében, ami a teherkocsiknál az acélrugó. Teste központja volt Kelet és Nyugat összeköttetésének; és össze nem tört. Ez nem véletlenség.

Véletlen műve, hogy a szellő felkap egy magvat s egy nagy pusztaságnak olyan pontján teszi le azt, ahol megvannak a mag csírázásának feltételei. De hogy mi legyen abból a kikelt növényből: egy kis réti fű, vagy egekbe törő palma, az már

nem a szélről függ. Az már a faj kérdése. A magyarság faji képességeivel tartotta fenn hazáját, közjogi szerkezetének épségét és politikai függetlenségét. Az egész világ ellenére fentartotta.

Küzdött saját faji keverékeivel. Küzdött Kelet brutalitásaival és nem hódolt meg a nyugati kultúra léha udvarlásainak. Küzdött néha az állami élet vezetőivel is.

Egymást is martuk. Pártoskodó szenvedélyünket szörnyű büntetés sújtotta nem egyszer. Megcsaltak sokszor. Vitézkedésünk öntestünkön is sebet ejtett és rendszeren másnak kapartuk ki a tüzes gesztenyét. Nem egy vitéz faj szemünk előtt dőlt sirba a miénkhez hasonló drámai küzdelemben. A cserkesz vitézség igába dőlt, a lengyel hazafiság fájdalomba fulladt. Mi megmaradtunk a magunk urainak a népek háborgó tengerei között.

Kimutatni a magyarság államfentartó erejének titkát nagyobb munka volna, mint kiszedegetni a Balaton medréből a csillogó arany szemeket. De eltüntetni ezt az ezer év óta működő történelmi erőt éppen úgy nem lehet, mint felhörpíteni a Balaton vizét.

Agyonüthetetlen életerejét a magyarságunk legjobban bizonyítja, hogy nem vészelt el azoktól az érvágásoktól, melyeket öntestén alkalmazott. És nem becsstelenedett el azon vádak erkölcsrontó forgalma közben, melyekkel illeté önmagát. Ha visszatekintünk a múltba, érezzük, hogy egy ezer évhez közeledő jogállam szilárd talaján állunk. Ide hűség, vitézség és szabadságszeretet kellett, mert különben a századok lába testünket mint ferges taposta volna agyon. Ugy is volt.

A szabadságot, magunkét és a másét egyformán szerettük. Megbecsültük az idegent, tanultunk tőle. Erényeit igyekeztünk átültetni saját talajunkba. A kultúra iránt is érzékünk volt; nem engedjük ugyan, hogy felfaljon bennünket, de használtuk belőle, ami ránk illett. A kor

fogalmi szerint mindig becsületesek voltunk és mikor a kor fogalmi szerint az egyenlő emberi szabadság eszménye volt a legnagyobb, akkor tudtuk a parasztot jobban szeretni előjogainknál. Ha egyénileg folytatott volna valaki olyan életet, mint ennek a nemzetnek a zöme: a világ legnagyobb gavallérjának nevét érdemelné ki.

Nemzetünk fennmaradt, míg más nemzetek pusztultak. Fennmaradt ezer esztendeig. És mi a titka a nemzet örök ifju létének? Első sorban a jog és szabadság hagyományaihoz való kipusztíthatatlan ragaszkodás. E két eszméért harcolni tud szilaj keserűséggel, koplal, tür és szenved, de a harc izgalmából ezután át tud lépni a munka terére.

A másik titka a nemzet hosszú életének: hogy ifju módjára tud küzdeni, de az agg bölcsességével számol.

Az ifjuság heve és az érett kor erénye küzd nemzetünkben jobban, mint bárhol a világon. Egyiknek tultengését másiknak szembekerülése, ha nem is idején, de legalább a végső bukás előtt ellensúlyozni szokta. S ha a mérlegmutató mégis billeg, ez nem egyéb, mint a fentartó erők testvéries mérkőzése. Ebbe bele nem halunk.

Míg nemzeti szabadságunk hagyományaihoz ragaszkodunk, értük dolgozunk, miattuk szenvedünk, addig miénk Szent István birodalma, miénk a megpróbáltatásokkal terhes jövő és az örökkévalóság reménye.

Az interparlamentaris konferencia elhalasztása. Az idén Berlinben tartandó interparlamentaris konferencia hivatalos értesítés szerint, szeptember 10-éről szeptember 17-ére halasztott. A magyar interparlamentaris csoport titkárához eddig még a végleges program és az ünnepélyek sorrendje nem érkezett meg. A titkárság, ha az említett kérdések felől hivatalos tudomást fog szerezni, körlevélben fogja a jelentkezett tagokat megfelelően értesíteni.

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az öreg ur regénye.

— Hát csakugyan volt Dani bácsi neked is regényed? Hiszen úgy beszélsz mindig a szerelemről, mint valami mélységesen megvettendő hülyeségről.

— Persze, hogy úgy! Minden vén számár agglegény így beszél. Mert vagy adnunk kell a cinikust, aki nem akart megőszülni, vagy ki kell mangukat nevetetnünk, amiért hogy nem tudunk megőszülni. Hát én inkább adom a cinikust. Hanem most elfogott valami őszinteségi viszketeg és elmondom a regényemet. Már csak azért is, hogy tanulj belőle. Mert ugy sejttem, egy dülön járunk. Van valami hasonlóság a kettőnk története között, nem szeretném, rád való tekintetből, ha a te történeted vége is olyan lenne, mint az enyém. Fejezd te be másképp a te történetedet. Legyen neked több eszed, mint nekem volt. És több, vagy jobb szived. Mert a legnagyobb komiszság, meg nem tudni érteni azt, aki a lelkével beszél hozzánk.

— Halljuk a regényt, Dani bácsi.

— Ácsi! előbb add ide a dohányomat, a

gyufát is, így ni; most már diskurálhatunk... Harminc év előtti dolog. Harminc éves voltam akkor, a legszebb korban; szép állásban, szolgabíró voltam a vármegyében. Biztatott is mindenki a házasságra. De nekem bizony csepp kedvem se volt hozzá. Lehet, hogy azért, mert egy csomó olcsó diadalom nagyon elkényeztetett. Egy kicsit szemtelen, egy kicsit erőszakos s ami fő, vakmerő voltam és ez imponált sok nőnek. Persze, akinek nem imponált, azt ott hagytam, úgy, hogy lassanként a tisztességes nőktől teljesen visszahúzódtam, hanem egyszer mégis utóélet a nemezis. Beleszerettem egy édes, tiszta fehér lelkű leányba. Mennyi verset, meg szerelmes levelet firkáltam hozzá! Ő ugyan sose látta azokat, mert büszkébbé tettek a léha diadalok, sem hogy még az ő szerelmeért is könyörögni tudtam volna. Azt hittem, hogy neki is kötelessége előttem meghódolni. Ha szeret; majd megmondja. S hogy azután nem mondta meg, szivemben a szerelem helyét a bosszu foglalta el. Majd megmutatom én neki, hogy sirva jár még utánam! S elkezdtem másnak kurizálni. Olyannak, akinek eredménynyel lehetett. S úgy csináltam ki, hogy egy mulatságon ő is tanuja volt annak, akarata ellenére, általam kieszelt véletlenségből, mikor

azt a másikat a leglángolóbb vallomásokkal arasztottam el.

Csak hogy ez a nemes bosszu visszafelé sült el. Ahelyett, hogy hozzám térítette volna, hát ezután formálisan gyűlölt engem; én meg egyre jobban bolondultam utána. Most már csak egy jó szava lett volna hozzám, a lábai előtt hevertem volna, csak hogy nem volt ám jó szava.

Hideg, szinte gyűlöletesen hideg volt hozzám s hidegsége természetesen csak még jobban forralta véretem. Éreztem hogy szeret, hiszen a palástolt szerelmet a mutatott gyűlöleten át is kieri az ember, az igazi szerelemnek meg van a maga ismertető jele, akár az igazi aranynak vagy gyémántnak.

Szerette, de amellet büszke volt. Lehet, hogy eleintén azt hitte, hogy a hidegségével imponál nekem, de az is lehet, hogy később kimutatta volna a szerelmét, ha fel nem dühösítem azzal az én ostoba bosszuteremmel, aminek a betetőzéseül azután elkövettem a legnagyobb ostobaságot, a szerelem elleni legnagyobb bünt.

Gyönyörű nyári délután volt és én látogatóba mentem hozzájuk. Jóformán nem is be-

MIT IGYUNK?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a leghiztosabb óvszer.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légesőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk. 297/a-15 12
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdus ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyvíz; dus szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer: fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyomor-, légeső- és húgyúti betegségeknek 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségekétől is, mint typhus, cholera, megkíméltettek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Ágnes-vizet élték. Legjelesebb orosz szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozata a forrás ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másféltérsenél valamivel nagyobb üvegekben minden kelés értékű mesterségesen szénsa vval telített viznél, sőt a szódaviznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizet a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füze ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borviz!

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6^{1/2} ó-tól kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 3/45 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad

Szeptember 14. Közig. bizottság ü. ése.

— **Szent István napja.** Holnap ünneplik meg az egész országban az első magyar királynak, Szent Istvánnak a névünnepe. Ez alkalommal a nagybecskereki róm. kath. plébánia-templomban reggel fél 8 és fél 9 órakor csendes mise lesz, míg a zenésmités délelőtt 10 órakor tartják meg. A zenésmitésen Magyary Pál pápai kamarás fog celebrálni fényes papi segédlettel s hivatalosak lesznek reá az összes polgári és katonai hatóságok. Az egyházi ének- és zenekar a holnapi ünnep alkalmából Gruber „Misé“-jét fogja előadni. Gradualéra Steyer István harsonán előadja a „Boldogasszony anyánk“ című egyházi dalt, offertóriumra pedig Kolos Janka urhölgy hegedűn el fogja játszani Mendelsohnnak „Templomi hangok“ című szerzeményét.

— **Görög keletiek ünnepe.** Görög keleti szerb polgártársaink ma ünnepeleik meg Urunk színváltozásának ünnepe. Ez alkalomból egy a belvárosi, valamint a Monastir-templomban is d. e. 10 órakor ünnepi misét tartottak, amelyeken a hívek nagyszámban vettek részt.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen kisebb jelentőségű folyó ügyeket intéztek el.

— **Katonai kitüntetések.** A király Frank Liboriusz altábornagynak, a temesvári hetedik hadtest parancsnokának a Ferenc József-rend nagykeresztjét adományozta.

A 29-ik gyalogezred tisztjei közül a következők részesültek királyi kitüntetésben: Marek Ede és Bubnik József századosok a katonai érdemkeresztet kapták, továbbá elrendelte a király, hogy legfelsőbb megelégedése tudtul adassék: Funke Lipót és Maschke Ferenc századosoknak, Béli József és Kohut Ottmár főhadnagyoknak. A koronás arany érdemkeresztet kapta Heller Vence, a 29-ik gyalogezred karmestere.

A szegedi 5-ik honvéd gyalogezrednél a katonai érdemkeresztet kapták: Weeber Alfréd ezredes, Janaschek Gyula őrnagy, valamint Szta v i n s z k y Kázmér és Nikolic Radivoj századosok. Legfelsőbb elismerésben részesültek: Balogh Sándor, simonfalvi Székely Kázmér, gulácsi Gulácsy József, Matuskovich Imre és Milgen János századosok és dr. Nagy Céza ezredorvos. A koronás arany érdemkeresztet kapta Mové József százados-kezelőtiszt.

— **Uj tiszthelyettesek.** Ő felsége születésnapja alkalmával a következő nagybecskereki illetőségű hadapródok lettek tiszthelyettesekké

szelt hozzám és én azért nap-nap után ott ültem nálok. Nem tudtam magamnak parancsolni; a vágy odakergetett, minden nap kellett látnom. Senkise volt otthon rajta kívül. Eleintén be sem akart eresztetni. De azután büszkén azt mondta:

— Beeresztem, hogy azt ne higgye, hogy félek magától. Itt ülhet mellettem, nekem olyan, mintha senkise ülne itt.

És akkor követtem el azt a brutalitást, melyre ha visszagondolok, a szégyentől most is arcomba fut a vér. De nem tudtam magamnak parancsolni. Közellétem a varázsa kényszerített, megbolondultam volna a vágytól, ha meg nem esőkolom. Lázasan, szenvedélyesen beszéltem neki, hogy örültem szeretem s hogy egy vágyam, hogy a feleségem legyen. Gúnyosan kikacagott. Erre felugrottam s minden szenvedélyes tiltakozása ellenére, magamhoz öleltem, megcsókoltam.

A csók után kikergetett, egy pár hónap mulva pedig jegyet váltott mással.

Mint asszonyom, egyszer találkoztam még az életben a vasuton. Az ura vitte le Meránba. Nagy beteg volt. Kinos találkozás volt ez! Vége volt már a büszkeségnek. De az életének is. Megtört, de még mindig szép szeméből mintha azt olvastam volna ki:

— Szépen megöltük a boldogságunkat. Ostobák voltunk mind a ketten!

Félév mulva megkaptam a gyászjelentést.

Én pedig még most is élek, ha ugyan életnek lehet azt nevezni, hogy az ember minden reggel felkel, felöltözik, reggelizik, ebédel, kártyázik, vacsorázik, vadász, olvas, iszik, minden cél, minden józan ok nélkül. Minden reggel mielőtt felöltözöm, azon gondolkozom, hogy tulajdonképpen minek is kelek én fel; minden este mikor lefekszem, arra, hogy nem lenne-e

kinevezve: A temesvári hadapród iskolából: Krumenacker Dezső a 67-ik, Scheirich István a 46-ik és Machalek Pál a 101-ik közös gyalogezredhez, Erdelján Sándor és Bányai Aladár kassai hadapródok a 76-ik, illetve 43-ik gyalogezredhez, Száviics Jenő, Dimitrievics Milenko és Jankovich Elemér nagyváradi honvéd hadapródok közül az első az 5-ik, a másik kettő pedig a 7-ik honvéd gyalogezredhez lett hadapród tiszthelyettesé kinevezve.

— **Eljegyzés.** Schimkó Gyula budapesti könyvkereskedő eljegyezte Ottó Irénke k. a. t.

— **Földrepedések Csókán.** A törökkanizsai járás főszolgabírája jelentést tett a vármegye alispánjának, hogy a község határában fekvő szőlőkben gyanús földrepedések mutatkoznak, amelyek a lakosság közt nagy nyugtalanságot idezték elő. Jankó Ágoston alispán az esetről nyomban jelentést tett a földmivelésügyi miniszternek, ahonnan geológusok kiküldetését kérte, akiknek feladata volna ezt a szokatlan jelenséget megvizsgálni s a lakosságot megnyugtani.

— **Esküvő.** Golubicsics Milán homoliczi tanító a napokban vezette oltárhoz Gyukics Anna ugyanottani tanítónét, Gyukics György megyei tisztviselő szeretetreméltó leányát.

— **A nagybecskereki munkásbiztosító pénztár köréből.** A nagybecskereki kerületi munkásbiztosító pénztár kérelmet bocsájtott ki a munkaadókhoz, hogy a pénztárnál folyó vizsgálat érdekében a náluk levő tagsági könyvecskéket és esetleges nyugtákat a legrövidebb idő alatt szolgáltatassák be.

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, súlyos csapás érte Knyaskó Lajost, a felsőkereskedelmi iskola közserzetben álló igazgatóját, amennyiben edesatyja, Knyaskó András volt 48-49-iki honvéd tegnap este 6 órakor 90 éves korában meghalt. A nagy idők tanuját ma délután temették el nagy részvét mellett.

— **A vásártér kikövezése.** A nagybecskereki iparosok néhány tagja Reitter Oszkár rendőrkapitánynál járt, akinek elpanaszolták, hogy a legutóbbi vásár alkalmával a nagy esőzés miatt oly sár volt, hogy a közönség egyáltalában nem volt képes a sátrakhoz férni s így ök anyagi károkat szenvedtek. Reitter Oszkár rendőrkapitány megígérte, hogy illetékes helyen közben fog járni a vásártér egy részének kikövezése tárgyában.

— **A nagybecskereki iparoskör.** Mint ismeretes, ezelőtt mintegy két hónappal „Iparoskör“ alakult meg Nagybecskereken, melynek alapszabályai is elkészültek és el is lettek fogadva. Az ujonnan alakult egyesület támogatása és a körbe tagokul való belépés érdekében az ideiglenes választmány most a következő felhívással fordul az iparosokhoz:

Körünk jelszava a tömörülés, a jelen társadalomnak minden rétege tömörülés által iparkodik céljait elérni, mert kétségbevonhatatlan igazság az, hogy a tőke hatalmával háttérbe

jobb örökre elmenni pihenni? Mert minék így céltalanul vegetálni s várni, míg kihull az utolsó fogunk is s az utolsó szál hajunk is! De gyáva-ságból, gyengeségből, habár halálra elkeseredve is, csak unszoljuk a megunt, üres élet igáját, míg az Urnak nem tetszik elszólitani.

S minden ostoba ember így jár, aki az életben elmegy az igazi szerelem mellett. Mert nincs olyan ember, akit valaki ne szeretett volna igazán, őszintén, olyan valaki, aki boldoggá is tette volna. Csakhogy a boldogság mellett el szoktunk menni s csak vissza szoktunk rá nézni. Akkor, amikor már későn van minden.

Vigyázz, úgy ne járj, mint én. Utánam ne gyere se ostobaságból, se büszkeségből. Azzal kell a legóvatosabban bánni, aki szeret. Ha megbántottad őt, eredj térden állva tőle bocsánatot kérni; mert csak egy boldogság van az életben: a tiszta szerelem, az a tiszta szerelem, amelyből évek mulva a tiszta szeretet szokott kifakadni.

Boldog, akit az életben egy valaki szeretett. S ostoba, aki ezt az egyet nem tudja megbecsülni.

Ez volt, fiam, az én egyetlen regényem. Nagyon szomorú regény, ugy-e? S a legszomorubb, hogy az egyetlen volt életemben. Ez a kudarc úgy elkeserített, hogy ettől fogva azután csakugyan nem közeledtem tisztességes nőhöz. S akinek csupa rossz asszonyom, csupa rossz leánnyal van dolga, az azután nem is gondol többé a házasságra, hanem besavanyítja magát aglegénynek és adja a cinikust, aki gunyolódik az élet ama legtisztább gyönyörűségei fölött, a melyekben neki nem lehet soha többé része.

Aki számkivetve van a tiszta szerelem világából, mit is csinálhatna egyebet, minthogy a maga lelki piszkosságában gunyolódik a szerelem fölött...

Vértessy Gyula.

szorított kis egzisztenciáknak el kell pusztulni, ha csak az egyesülés fegyveréhez nem nyulnak, közös érdekeik megvédelmezésére. Mi kisiparosok sem nézhetjük tétlenül azt a mozgalmat, amely mozgalom senkit közelebből nem érdekel, mint éppen bennünket, mert éppen a mi érdekeinket veszélyeztetik legnagyobb mértékben, első sorban a tőke ereje és az állam segélyezésével fentartott nagyipari vállalatok, másodsorban az alulról jövő munkásaink részéről sokszor a túlzásba hajtott követelések. Ezen és egyéb bennünket sújtó bajok azon elhatározásra birtak Nagybecskerek iparosát, hogy szintén tömörüljön jogos érdekeinek megvédésére. Ezen célból folyó évi február hó 2-án tartott rendes évi közgyűlés egy „Iparoskör“ alakítását határozta el és ugyancsak folyó évi július hó 26-ikán tartott rendkívüli közgyűlésen ezen kör alapszabályai elfogadtattak és a kör megalakultnak nyilvánított. Most tehát ezen körnek ideiglenes választmánya felhívja Nagybecskerek összes iparosait és iparbarátait, hogy ezen körbe tagokul minél számosabban jelentkezzenek, annál is inkább, mivel mindannyiunknak közös érdeke, hogy jövőnk biztosítása érdekében tömörüljünk. Félre kell dojni minden gyűlölséget, meg kell szüntetni az egymás lekicsinyelését és megvetését, egy testté és egy lélekke kell lennünk, ha nem akarunk a jövő nagy harcában nyomorultul elpusztulni, félre kell dojni politikai, nemzeti és vallásfelekezeti különbségeket és csak egyedül és kizárólag ipari érdekeink együttes erővel megvédelmezése képezze legfőbb feladatunkat, kéz a kézben, egymást megértve és megbecsülve. Tömör sorokban törjünk a jövő boldogulásunkhoz vezető rögzös uton előre! A kör ideiglenes helyisége az ipartestületben van és tagokul jelentkezni ugyanott lehet Marschal János jegyzőnél, az iparos kör ideiglenes titkárnál, valamint az ideiglenes választmány bármelyik tagjánál is. Egyben felszólítjuk mindazokat, akik a kibocsájtott gyűjtő-íveken tagokul jelentkeztek, hogy ha bármely ok miatt is ezen kör tagjai lenni nem óhajtanak, ebbeli szándékukat ezen felhívás nyilvánosságra hozásától számított 14 napon belül a kör ideiglenes titkárnál bejelentésük, annál is inkább, mert ha ezt elmulasztanák, egy a kör tagjául fognak tekinteni és nevéik a kör lajstromába be fog vezetetni. Miután az Iparoskör önképzés céljából könyvtárt is berendez, felkérnek az iparos urak és a n. é. közönség, hogy ennek mielőbbi létesíthetése végett könyvadományokkal szíveskedjenek azt támogatni, mely adományok mindenkorra megörökítve lesznek. Könyvadományok átadhatók az ipartestületi jegyzőnél. Nagybecskerek, 1908. évi augusztus havában. Az Iparoskör ideiglenes választmánya.

— **Pusztító jégeső.** Arról a rettenetes jégesőről, amely, mint már tegnap közöltük, óriási károkat okozott Szilas községben és környékén, most újabb hírek érkeztek. A jégeső ugyanis borzasztó károkat okozott Verseczen és Fehértemplomban is, ahol a szőlőtermést, amely eddig a legszebb reményekkel kecsegtette a szőlőtulajdonosokat, majdnem teljesen tönkretette. A kár igen nagy s eddigelő még nem lehetett részletesen megbecsülni.

— **Kereskedelmi alkalmazottak kitüntetésé** A kereskedelmi miniszter évenként kitüntetésben részesít olyan kereskedelmi alkalmazottakat és magántisztviselőket, akik egy cég szolgálatában töltött hosszú szolgálatukkal kártársaik példaképének tekinthetők. A vonatkozó javaslatokat Torontál, Temes- és Krassószörényvármegyére nézve a temesvári kereskedelmi és iparkamara terjeszti elő, mely felhívja a kerület cégtulajdonosait, jelentésük be folyó évi szeptember hó 15-éig azokat az alkalmazottakat, akik megszakítás nélkül legalább 25 év óta működnek náluk akár az üzletben, akár az irodában és egyébként is érdemeseknek mutatkoztak arra, hogy kitüntetésben részesüljenek. A beadványban a kitüntetésre javasolt alkalmazott neve, alkalmazásának minősége, kora, családi állapota és fizetése megjelölendő.

— **A vetélytársak.** A szerelemföltés már sok büntetnek volt a rugója. Legújabbán most Nagybecskereken is véres civakodás adta elő magát, melynek indító oka a szerelmi feltékenység volt. Dimitrievics Iván 17 éves és Erszki Alexa szintén 17 éves fiatal legények egy és ugyanazon leányba voltak szerelmesek és egyikük sem akart tágítani a leány mellől, a miből azután elienszkeskedés támadt a két legény közt, olyannyira, hogy mikor Erszki megtudta, hogy a leány Dimitrievicset részesíti előnyben, a napokban reáesett vetélytársára s azt először ostorral támadta meg, majd bicskát rántott elő s azt belédöfte ellenfelébe. A kézzurás szerencsére nem volt valami nagyon veszedelmes, mindazonáltal a késelő szerelmes ellen megtették a feljelentést.

— **Talált postatakarékpénztári könyv.** Graszl Rezső pénzügyi díjnok tegnap egy Retzler József névre kiállított postatakarékpénztári könyvecskét talált, amelybe 18 korona van bevezetve. A jogos tulajdonos a könyvecskét a rendőrkapitányságon bármikor átveheti.

TÁVIRATOK

Az orosz cár lakomája.

Vándorló pénztárca. Anknér András itteni kereskedő ember a napokban bement Armbruster Józsefnek a kereskedésébe, a kívül üzleti leszámolása volt. Leszámolás közben maga elé tette a pénztárcáját, amelyben 600 korona készpénz és 1400 koronányi értékpapír volt. Anknér a pénztárcát szórakozottságból az üzlethez felelte, amelyet azután egy Feketics István nevű ember magához vett. Anknér természetesen még otthon észrevette, hogy a pénztárcája hiányzik s visszasietett az üzletbe s azt Vaszilievics Szlavkó segéden kereste, aki azt mondta, hogy ő a pénztárcát nem vette magához, hanem Feketics vitte el, Feketics pedig azt mondta, hogy Vaszilievicsnél kell lennie. Szerencsére a pénztárcát megtalálták egy kocsiban, ahol Feketics aznap megfordult s a pénz is hiánytalanul megtért. A meggyanúsított Vaszilievics most rágalmazásért vádat emelt Feketics ellen.

Csalás hamis pénzzel. Két körmönfont, notorius csaló üzlelmeit puhatolja most a pancsovai rendőrség kérelmére az aradi rendőrség. A gyanúsítottak egyike huszonnégy esztendeig volt különböző fegyházak és börtönök lakója, neve Arnold Winkler-Szabó József Ferenc és jelenleg hamis pénzkereskedő, aki a legostobább és leg-együgyűbb parasztok becsapására és megcsalására utazik. Sikertült neki ez is s szerzett néhány ezer koronát, de feltűnő költekezésével magára terelte az aradi rendőrség figyelmét, amelynek értesítése nyomán a pancsovai rendőrség foglalkozott Arnold legújabb manipulációival. Arnold jelenleg Pancsován lakik s mult héten, mikor Aradról hazautazott, le is tartóztaták. A pancsovai rendőrség részéről Szvoboda Jenő rendőrtiszt Aradra jött a fogolylyal s megállapította, hogy az egy Bogó János nevű társával itt ezer koronást váltott s nagyobb arányú bevásárlást tett. A nyomok innen Békéscsabára és Szarvasra vezettek, ahol Arnold Winkler szintén megfordult s pénzt adott ki. A pancsovai rendőrkapitány meg is motozta Arnoldot s annak zsebében egy levelet talált, mely aztán a rejtélyes pénzforráshoz vezetett. A levelet egy Bodó Antal nevű telepes gazda ista Marosudas telepes községből. Tartalma az volt, hogy a tekintetes Arnold urat feljelenti, ha nem rendezi „az ügyet”. Az ottani esendőrség távirati megkeresés útján kinyomozta, hogy Bodó összeköttetésben áll Arnolddal, aki még a kora tavasszal jelent meg a községben s tyukásznak mondta magát. Bodó értesülvén arról, hogy „üzlet-társa” le van tartóztatva, eljött Aradra s jelentkezett a rendőrségen. Elmondotta, hogy Arnold kicsalt tőle hatszáz korona pénzt azzal az ígérettel, hogy kétszer annyi „jó” hamis pénzt ad érte. Most már megelégednék azzal is, ha a jó hatszáz koronát tudná a körmönfont csalótól visszaszerezni. Greén Nándor tb. főkapitány megmagyarázta az együgyű embernek, hogy Pancsovára kell utaznia, ha valamit el akar érni s ez szomorúan távozott azzal az ígérettel, hogy többé semmiféle tekintetes urnak nem hisz.

Az új szeszadótörvény folytán úgy, mint minden szesz ára, a világhírű Brázay-sósborszesz ára is drágább lesz már szeptember hó 1-jétől kezdődőleg. Azért mindenki saját érdekében cselekszik, ha szükségletét még e hó folyamán, szeptember 1-je előtt szerzi be. A Brázay-sósborszesz — mint ismeretes — mindenütt kapható. 43

Cigányháboru. Temesvárról írják: Véres háboru volt tegnap délután a gyárvárosi szemétdombok körül, amely alighanem egy cigány életébe is fog kerülni. A dolog úgy történt, hogy Bócz Ignác észrevette, hogy egész vagyonkáját, ötven koronáját, amelyet ugyan ő maga sem szerzett valami becsületes módon, valaki ellopta. Kétségbeesésében elsőnek családjá tagjainál kereste a pénzt. Jól ismerhette rokonságát, mert a pénzt egyik unokatestvérénél, Bócz Midilinnél tényleg megtalálta. Amikor Midili látta, hogy rajta csíptek, futásnak eredt. Ignác utána szaladt s mikor már-már elérte a tolvajt, az hirtelen hátrafordult és egy a keze ügyébe akadt sarlóval oldalba szurta, úgy, hogy Bócz Ignác vértől boritva, eszméletlenül rogyott össze és most a halállal küzd. A gyilkos elmenekült. Nyomozzák.

Gyermekek bélhuruta és védekezés ellene. Kimerítő statisztika hiteles adatai szerint az első gyermekév halálozásainak 60-70%-a az emésztő szervek megbetegedéseire esik. Hogy ezek a megbetegedések a hibás táplálkozásból erednek: nem szorul bizonyításra. A nyári forróság, a máskor sem megbízható tejben ilyenkor nyüzsgő baktériumok, az általuk okozott vegyi bomlása a tejnek, alig észrevehető indispozíció a gyermeknél és be-köszönt minden rémével a retteget bélhurut, az orvosoktól találoán gyermekkorának bélyegzett betegség. A különben oly nagy tápláló értékű tejtől. De azért adjunk tejtáplálékot a gyermeknek; csak hogy olyat, amelyik nem bomlik, amelynek állandó összetételét sem hőmérsék, sem helyi viszonyok megváltoztatni nem képesek: az alpesi tejből készült, abszolút csirmentes, abszolút táplálóbecsű és soha sem bomló Neszlé-lisztet.

Lapunk legközelebbi száma a közbeszó Szent István ünnepnap miatt pénteken, a rendes időben fog megjelenni.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervárról sürgönyzik, hogy II. Miklós orosz cár királyunk 78-ik születésnapja alkalmából diszebedet adott, amelyen a szentpétervári magyar-osztrák nagykövet is részt vett.

Wekerle miniszterelnök Bécsben.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma délben Skerletz Iván osztálytanácsos kíséretében Bécsbe érkezett. A reggeli órákban a miniszterelnök a Bécsben tartózkodó Popovics államtikkárral tanácskozott, 10 óra után pedig részt vett a közös minisztertanácson. Wekerle valószínűleg még az est folyamán visszautazik Budapestre.

A patriárka-választás.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből táviratozzák, a gör. kel. szerb patriárka-választás ügye most egyelőre elintézést nyert. A király Zmejnovics megválasztását nem erősítette meg, miért is új patriárka-választást tűznek ki.

Luitpold régensherceg ünneplése.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ischlből sürgönyzik, hogy ott tegnap nagy ovációkban részesítették az ott időző Luitpold bajor régensherceget, aki meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért.

Gróf Zichy Aladár Bécsben.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” ered. táv.) Gróf Zichy Aladár, ö Felsege személye körüli miniszter ma délben Bécsbe érkezett.

A miniszterelnök szabadsága.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök legközelebb megkezdí három hétre terjedő szabadságát.

A nagyszerb összeesküvés.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zágrábból táviratozzák: Óriási izgalmat okozott itt, hogy a vizsgálobíró az ügyészség utasítására Geskovicsot, egy zágrábi horvát napilap szerkesztőjét egy másik újságíróval egyetemben letartóztatta. A letartóztatottnak az a bűnük, hogy a nagyszerb összeesküvés ügyében oly híreket közöltek a zágrábi lapokban, amiket az ügyészség összeesküvés támogatásának minősített. A horvátok között mozgalom indult meg a két letartóztatott újságíró kiszabadítása iránt.

Elhunyt képviselő.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Győről táviratozzák: Hilbert Károly, Győr város országgyűlési képviselője Balaton melletti nyaralójában tegnap meghalt. A halottat hazaszállították Győrbe s ott fogják eltemetni.

A rétsági rablógyilkosság.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) A pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája és a kir. ügyész kiutaztak Nógrád-Verőczére, ahol bemutatták a három letartóztatott horvát munkás arcképét. Grün nem ismerte fel őket, Tóth György kocsis az egyik arcképben ráismert arra a merénylőre, aki a lovakat fogta, a másik kettőre azonban ő sem emlékszik. Mősernek nem mutathatták meg a fotografiákat, mert nem volt ott.

A törökországi események.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyi táviratok szerint az ifjú törökök kívánatosnak tartják az európai államok tanácsainak a meghallgatását a reform dolgában, már csak azért is, mert remélik, hogy ezáltal megnyerik a nagybatalmakat az ügy számára.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy másik Konstantinápolyból érkezett sürgöny szerint Tewfik pasa, az új török külügyminiszter már három izben is beadta volt lemondását, amelyet azonban nem fogadtak el. Lemondását azzal okolta meg, hogy belefáradt a belügyek vezetésébe s állítólag kijelentette, hogy amennyiben újabb támadásokat intéznének ellene, úgy ismételtlen beadja lemondását s meg fog válni állásától.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik: Minthogy általánosságban az a hír keringett, hogy az elhunyt Redseb pasát megmérgezték, a boncoláshoz idegen orvosokat is hívtak meg. A boncolási jegyzőkönyv szerint semmi gyanúsat nem találtak. Az elhunyt érelmeszesedésben szenvedett és az ütőer megrepedése ölte meg. A gyomrot az orvostani intézetben fogják megvizsgálni.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Konstantinápolyból jelentik, Simovjev orosz nagykövet tegnap visszatért Szentpétervárról Konstantinápolyba.

A pincérszakszervezet feloszlata.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint hírlik, a belügyminiszter a főkapitány előterjesztésére legközelebb feloszlattja a pincérek szakszervezetét. A pincérek tegnap is megismételték a tüntetést s egy kávéház ablakait bevették.

Nagy bányarobbanás.

Budapest, aug. 19. (A „Torontál” ered. távirata.) Londonból érkezett távirat szerint a Wighan melletti szénbányában óriási robbanás történt, amelynek következtében 76 munkás életét vesztette. A mentési munkálatokkal csak nagynehezen haladnak előre, a nagymennyiségben kitóduló bányagáz miatt.

Határidő-üzenet.

Budapest, aug. 19. (A nagybecskerekai Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (április 1909.) . . . 23-10 — —
Buza (októberre 1908.) . . . 22-34 — —
Rozs (októberre 1908.) . . . 18-56 — —
Zab (októberre 1908.) . . . 16-30 — —
Tengeri (augusztusra) . . . 14-22 — —

Somfai János felelős szerkesztő távollétében a lap tartalmáért Mayer Rezső felelős.

CSÉPLŐGÉP-
= ELADÁS. =

Horvátkecsa községben egy cséplőgép-garnitúra, jókarban, 5 évi próbával, elköltözés miatt el fog árvereztetni.

Fájdalomdíj 200 korona.

TRNKA ÉS T.-SAI.

747-3.1

Mérlegképes
könyvelő

elvállal olcsó díjazás mellett a délutáni és esti órákra könyvelést és más irodai munkákat.

Cím a kiadóhivatalban.

1144/1908. sz.

751-2.1

Hirdetmény.

Bánlak község előjárósága közhirre teszi, hogy a községi urbéri határnak körülbelül 4000 holdat kitevő vadászterületére a

vadászati jog

1908. évi augusztus 1-én kezdődő 6 (hat) évre, vagyis bezárólag 1914. évi július 31-ig Bánlak községhezánál 1908. évi szeptember 3-ik napján d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek Bánlak község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Bánlak, 1908. évi augusztus 18.

Előjáróság.

Ajánlati hirdetmény.

A szerbittebei gör. kel. szerb egyház-község részére építendő

iskolaépület

körül és 10,061 kor. 07 fill. költséggel előirányzott föld-, kőműves-, ács-, bádgos-, cserépfedő-, asztalos-, lakatos-, mázoló- és üveges munkák elvállalása iránt f. évi aug. 20-án d. e. 9 órakor írásbeli ajánlati tárgyalás lesz megtartva.

Részletes költségvetés, terv és szerződési minta a szerbittebei gör. kel. szerb egyházközség előjáróságánál betekintheők.

Ugyanott befizetendő az előirányzott összeg 10%-a bánatpénz gyanánt.

Az egyházközség választmánya fenntartja magának azon jogot, hogy tekintet nélkül az árlejtés eredményére, az ajánlattevők közül annak adhassa át a munkát, aki a legtöbb anyagi és erkölcsi biztosítékot nyújtja.

A szerbittebei egyházközség előjárósága.

742-2.2

Arlejtési hirdetmény.

Ozora község képviselőtestülete 48/908. sz. határozatával a községhez, három iskolaépület és két tanítói lakás tatarozási munkálatait határozta el.

Ezen munkálatok biztosítására f. évi augusztus 27-én d. e. 11 órára Ozora községhezához tüzetik ki a szóbeli árlejtés.

Az összes munkálatokra a kikiáltási ár 12,020 kor. 95 fill. Árlejtési szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzzül letenni.

Írásbeli ajánlatok f. évi aug. hó 26-án d. u. 6 óráig Ozora község előjáróságánál adhatók be. A később beérkező és bánatpénz nélküli ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A költségvetés és közelebbi feltételek Ozora község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Ozora, 1908. évi augusztus 14.

Rehák, jegyző.

750-2.1

Kreczu, bíró.

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTESÍTETT, rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

lvógygymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemenede idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buzaiási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlesinger D. fűszerkereskedésében (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 463-163.99

Telefon 22.

Telefon 22.

FONTOS!

Van szerencsénk értesíteni, hogy a helybeli tanintézetben az 1908-1909. tanévben

használatra előírt összes tankönyvekből nagy raktárt tartunk.

Mint hogy elődünk a Messinger-féle intézetben használt tankönyveket nem vezette, külön kiemelni óhajtjuk, hogy ez évben a helybeli

Messinger Karolin-féle

intézetben előírt tankönyvek nálunk szintén kaphatók.

Az iskolai idény alkalmából különös figyelembe ajánljuk nagy raktárunkat.

Nagy választék iskolai felszerelésekben.

ALMÁSY ÉS SZEPESY

könyv-, zenemű- és papirkereskedése NAGYBECSKEREK.

Akar megházasodni?

Hölgyekről, köztük vannak testi hibákkal, vagy törvénytelen gyermekkel bírók is) kiknek hozományja 5000-101.500.000 kor. közt változik, megbízásokat kaptunk, hogy számukra alkalmas férjeket szerezzünk. Csak azon urak (ha vagyontalanok is) irjanak alábbi címre, kiknél a gyors házasság nem utózik akadályra. L. Schlesinger, Berlin 18. 653-104-10

Kishirdetés.

Több használt, de jó karban levő

Cornwall-kazán

30-50 m² fűtőfelülettel

megvételre kerestetik.

Ajánlatok a m. kir. országos selyemtenyészési felügyelőséghez Szekszárdra küldendők.

684-6.4

Arlejtési hirdetmény.

Az aradi gör. kel. román szentszéknek 1908. évi június hó 30-án kelt 3807. sz. határozata alapján előírtak hűközségünk megbízásából árlejtést hirdünk a Nagytörök községben

építendő egyházi épületre,

melynek kikiáltási ára 16,758 kor. 14 fill. Az árlejtés 1908. évi augusztus 25-én d. e. 8 órakor a gör. kel. román iskola tantermében lesz megtartva.

Az árlejtők a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy más elfogadható értékpapirokban kötelesek már az árlejtés kezdetével letétbe helyezni.

A tervezet, költségvetés és a szentszék által előírt szerződési feltételek az egyházközségnél bármikor megtekintheők. Az építési terv 380 kor. költségét vállalkozó köteles fizetni. Egyházközségi tanácsnak jogában áll, hogy a folyamodó árlejtők között szabadon választhasson.

Az árlejtők semmiféle utazási vagy megjelenési költségekre igényt nem tarthatnak.

Nagytorák, 1908. évi augusztus 17.

Csikala Pál, elnök.

746-3.1

Rasa Gyula, jegyző.

Kolarits Nandor

Délmagyar-ország

első és legnagyobb

egyenruházati intézete

= Temesvár, =

(Merczy-utca 10. szám alatt).

Ajánlkozik az ujonnan bevonulandó egyéves önkéntes uraknak az összes szükségelendő egyenruházati és felszerelési cikkek szállítására, mint legjobb és legolcsóbb beszerzési forrás.

Legszolidabb kiszolgálásért cégem régi jó hírneve kezkesedik.

713-10.5